



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Objectiones contendentes Spem non esse virtutem Theologicam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

SECTIO TERTIA.

Objectiones contendentes Spem non esse virtutem Theologicam.

I. Ex eo quod dicitur Spes sit virtus Theologica, non sequitur religionem esse.

Objecit primò: Ergo religio est virtus Theologica cum feratur in cultum Dei, & hoc modo etiam in Deum. Negatur tamen consequentia; ad probationem dicendum ex Sancto Thoma 1. parte, quaest. 81. art. 5. corp. & ad primum, discrimen esse in modo, quo in duobus illis actibus includitur Deus, in objecto quippe religionis, quæ est cultus Dei, non includitur Deus ut objectum, neque ut pars constituens, aut complens objectum religionis, sed ut finis, ad quem cultus & honor, qui est completum objectum religionis, ordinatur, ut constat ex Vasquez lib. de Ador. Aforio lib. 9. cap. 1. quaest. 3. Suarez Tom. 1. de Religione, lib. 3. c. 3. & aliis. At verò in objecto Spei, quod est visio, includitur Deus ut complens & constituens objectum integrum, simul cum visione, ut in superioribus ostensum est.

II. Differentia inter religionem, obedientiam, justitiam erga Deum, poenitentiam, & Spem in ratione virtutis Theologica.

Ex his intelligitur, quare religio, obedientia, Justitia erga Deum, poenitentia, & similes non sint virtutes Theologicae, sed morales, sint verò Fides, Spes, & Charitas, quia scilicet religio & alia solum respiciunt Deum quasi indirectè, & ut finem cui, religio intendendo bonum cultus ratione ipsius excellentiæ, Obedientia bonum subjectionis legislatori, Justitia divinum jus illatum, Poenitentia compensat injurias factam Deo. Etsi enim negari nequeat, istas virtutes Deum respicere, non tamen illum respiciunt directè, sed aliquid creatum ad Deum pertinens, ut rectè advertit Suarez Tomo quarto de Poenitentia, d. 2. Sect. 2. conclusione 1. & d. 7. sect. 1. num. 12. & Tom. 1. de Religione lib. 3. cap. 3. ubi ex professo explicat quid attinet ad Religionem: at verò tres virtutes Theologicae formaliter ac directè, atque ut objectum quod Deum ipsum attingunt, in quo consistit ratio virtutis Theologicae.

III. Vigetur differentia sicutas supra posita ex discrepancia inter Latrariam & Duliam.

Dices: Latraria distingui solet à dulia per hoc, quod Latraria respiciat excellentiam divinam, Dulia verò excellentiam creatam, adoratio enim id sibi proprium vendicat, ut feratur in excellentiam personæ, cui deferatur obsequium, ita ut propriè una persona non possit adorari propter excellentiam alterius, sed solum propter suam: in quo est differentia inter Religionem ex unâ parte, quæ habet duos habitus ad colendum Deum & Sanctos, & Charitatem ex aliâ, quæ eadem cum sit, amare potest Deum & proximum, intendendo illi bona propter Deum, ergo religio attingit excellentiam divinam tanquam ultimum specificativum, ergo non minus erit virtus Theologica quam Spes.

IV. Diverso longè modo Spes fertur in Deum à religione.

Respondeo tamen longè diverso modo Religionem ferri in Deum, ac fertur Spes, illa siquidem ita respicit Dei excellentiam, ut solum Deum attingat tanquam cui exhibet cultum, & non tanquam objectum specificans, ita ut propter bonitatem excellentiæ personæ cultus ei deferatur, & ut illa excellentia integret objectum, sed solum respicit bonum cultus tanquam objectum. Sicut enim de Spe dicebamus, non obstare quin Theologica sit, quod respiciat aliquid creatum ut finem cui, quia ratio quam formaliter

& directè attingit, est aliquid increatum, ita in præfenti, quia religio solum respicit divinam excellentiam tanquam cui exhibet cultum, intendendo bonum cultus, non erit virtus Theologica, ad quam nimirum non sufficit Deum ut finem cui & indirectè attingere: ut constat ex dictis.

Religio directè, tantum respicit cultum Dei.

Quæres utrum virtus Theologica in omni actu suo attingat Deum directè. Respondeo in Charitate, licet feratur ad aliqua creata, semper tamen rationem formalem esse Deum, propter quem intendit & amat quidquid amat. Spes similiter etiam si plura bona nobis creata desideret ac speret, semper tamen ipsa sperat per ordinem ad beatitudinem nostram, atque adeo in omni actu Spei beatitudo nostra respicitur tanquam ratio formalis, sive objectiva sive motiva, unde istæ duæ virtutes in omni actu suo sunt Theologicae, quia in omni actu aliquid increatum est ratio formalis finalizans.

V. Spes & Charitas in omni actu attingunt Deum directè.

Quo ad fidem non videtur hoc tam clarum, quia licet omnia quæ cognoscit, cognoscat sub divinâ revelatione, non tamen videtur ea cognoscere sub ratione primæ veritatis, ita ut omni actu cognoscatur prima veritas, sed plures veritates creatæ cognoscuntur, quia sunt à Deo revelatæ, quod non videtur sufficere ut tales actus dicantur Theologici. Quod in illorum sententia maxime verum habet, qui dicunt fidem in variis actibus esse discurivam. In nostrâ tamen sententiâ, qui supra Disp. 12. negavimus fidem esse discurivam, dicendum omnem actum Fidei esse Theologicum; in omni enim actu non solum assentimur veritati creatæ, sed etiam increatæ, ut rationi credendi aliâ. Licet etiam in omni actu Fidei non cognoscantur veritates, quæ ad Deum pertinent, sed plures aliæ, in actu tamen Fidei cognoscimus Deum ut veracem & dicentem aliquid, & propter hoc credimus quiddam aliquid; atque adeo omnis actus Fidei fertur in primam veritatem, saltem sub ratione veritatis in dicendo, tanquam in rationem formalem sub quâ alia credit, quod sufficit ad rationem actus Theologici.

VI. Quomodo major difficultas sit de Fide, dicendum tamen eam in omni actu directè attingere Deum.

Unde si daretur virtus aliqua in voluntate infusa, quæ bona creatæ formaliter propter ipsa nobis à Deo speraret, hanc credo non futuram Spem Theologicam, etiam si Deum respiceret ut principium à quo, respectus enim ad Deum præcisè ut ad causam efficientem, ad hoc non sufficit, quia in ratione finalizandi debet invenire deitatem, quam attingat, alioquin non erit actus Theologicus sicut jam diximus de religione; non enim qualiscumque respectus ad Deum sufficit ut virtus dicatur Theologica, uti jam est ostensum.

VII. Virtus quæ bona creatæ propter ipsa à Deo speraret, non est Theologica.

Secunda objectio est, quæ Sectione præcedente proponebatur contra argumentum S. Thomæ: ad cujus primam impugnationem negatur malè adduci antecedens ad inferendum consequens, & ad priorem partem dicendum, ex illâ solum inferri consequens intellectum esse de objecto formali: neque contra hoc habet vim ullam quod objicitur, Deum scilicet ut conferentem auxilia habere rationem medii, quia non est præcisè medium respectu Spei, ut supra ostensum est, sed habet se ut objectum. Ad illud de medicinâ ejusque probationem quoad posteriorem partem dico, ex illâ inferri consequens intellectum de objecto quod, nam fructus Dei & Deus quamvis sint duæ res distinctæ, possunt nihilominus

VIII. Solvitur objectio contra rationem S. Thomæ. Sect. præced. u. 4. præf. sicut.

Deus, & Dei fructus unum constituentur objectum Spei.

nihilominus constituere unum integrum obiectum Spei, ut jam est sapientius declaratum.

IX. Ratio cur Theologia non sit virtus Theologica.

Ad secundam impugnationem negatur sequela, ad probationem respondetur, Theologiam neque nisi formaliter & immediatè divinæ revelationi, sed mediatè & virtualiter, scilicet medio discursu ex propositionibus revelatis, neque habere immediatè Deum pro obiecto materiali, sed mediatè tantum, nempe mediis propositionibus de Fide.

SECTIO QUARTA.

An Spes à ceteris virtutibus distinguatur, & quem locum inter ipsas obtineat?

I.

Spem cum Fide, quam vocant justificantem, imò & cum Charitate identificant hæretici.

HÆRETICI hujus temporis, ut refert Bellarminus de Justificatione cap. 4. omnia confundentes docent Spem non distingui à Fide justificante, ut ipsi loquuntur, seu, quod eodem recidit, à fiducia, qua, inquit, certi sumus de divinâ misericordiâ condonante nobis peccata per Christum, quam quia sufficere putant ex parte nostrâ ad obtinendam à Deo Justitiam, & remissionem peccatorum, justificantem vocant, imò & dilectionem ipsam ac Charitatem cum Fide identificant, & hac ratione explicant illud Luca 7. Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit, id est, inquit ipsi, credidit.

II.

Certum est Spem distinguere realiter à virtutibus moralibus infusis.

Prima conclusio: Spes realiter distinguitur à virtutibus moralibus infusis: hæc est indubitata, & magis constabit infra. Probatur, Spes siquidem distinguitur à Charitate, & manere potest illâ destructâ in peccatore, ergo & sine virtutibus infusis, quæ pereunt juxta omnes pereunte Charitate, ergo distinguitur ab illis, cum, illis realiter destructis, hæc etiamnum perseveret.

III.

Spes realiter etiam distinguitur à Fide & Charitate.

Secunda conclusio: Etiam realiter distinguitur à Fide & Charitate; hæc, si intelligatur quoad actus, est certa de Fide contra hæreticos, quorum tamen non est presentis instituti errores omnes impugnare, sed solum identitatem, quam constituunt inter Spem & alias duas virtutes Theologicas. Probatur primò ex illo 2. ad Corinthios 13. ver. 13. Nunc autem manent Fides, Spes, Charitas, tria hæc, major autem horum est Charitas: ex quo loco Apostoli tria desumi possunt argumenta, primum ex illis verbis, tria hæc, ad rationem quippe numeri, præsertim cum tali designatione necessaria est distinctio realis, non enim dici potest Apostolum enumerasse hoc loco rationes formales. Secundum argumentum sumitur ex verbis nunc manent, quia per ea denotatur nunc, seu in hoc statu peregrinationis manere omnes has tres virtutes, non verò in patriâ, & quia subjungitur, major autem horum est Charitas, significatur eam manere in beatitudine; nam ut notavit Sanctus Chrysostomus, dicendum est significari Charitatem esse majorem in eo, in quo alia duæ virtutes sunt inferiores, nempe quia cum illa transeant, ipsa permanet. Tertium argumentum sumitur ex verbo major, idem namque ad seipsum, ut majus ad minus non comparatur.

Docet S. Chrysostomus Spem distinguere realiter à Charitate.

IV.

Ex doctrinâ Concilii Tridentini probatur Spem

Secundò probatur conclusio ex Concilio Tridentino sess. 6. de Justificatione cap. 7. ubi sic habetur: In ipsâ justificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per J. E. P. R. Comptoni Theol. Scholast. Tom. 11.

SPM CHRISTVM cui inferitur, Fidem, Spem, à Fide, & Charitatem: cum enim omnia simul infundi non dicatur de eadem re, etiam si plures habeat rationes formales, significari videtur has tres virtutes distingui inter se realiter. Quod etiam confirmatur ex verbis sequentibus: Nam Fides, nisi ad eam Spes accedat & Charitas, &c. idem siquidem non dicitur accedere ad se. Hoc etiam docent Patres communiter, S. Augustinus in Enchirid. cap. 8. S. Gregorius lib. 1. Moralium, cap. 28. ubi comparat has tres virtutes tribus filiabus Job: eadem quoque doctrina passim in aliis Patribus reperitur.

Eadem veritas passim docetur à Patribus.

Si verò conclusio intelligatur quoad habitus, non est tam certa, sed eo solum gradu, quo est certum dari habitus infusos harum virtutum, quod mihi videtur saltem esse proximum Fidei propter testimonium citatum ex Tridentino, quod latius expendimus in superioribus.

Idem dicendum videtur de harum virtutum habitibus.

Fundamenta hæreticorum examinari solent in materiâ de Justificatione, & circa illa videri possunt Sotus lib. 2. de naturâ & gratiâ, cap. 7. conclusio 2. Bellarminus supra, Rossensis contra primum articulum Lutheri, Castro, adversus hæreticos verbo Fides, & verbo Fiducia, Hosius lib. 1. de hæresibus, prope medium, Valentia quæst. 1. de Fide, p. 1. & hic, p. 2. apud quos latè refutantur.

Hæreticorum argumenta latè solvantur ab auctoribus citatis.

Tertia conclusio: Licet Spes perfectior sit virtutibus moralibus, est tamen imperfectior tum Fide, tum Charitate. Prima pars est certa quoad virtutes morales, cum Spes sit virtus Theologica, habens pro obiecto non aliquid creatum sicut illæ, sed Deum ipsam.

Spes est imperfectior Fide, perfectior tamen virtutibus moralibus.

Secunda pars, quoad Charitatem, quod ea sit perfectior Spe non minus videtur certa, tum ex illo primò ad Corinthios 13. Major autem horum est Charitas, tum quia Charitas perfectiori modo nos conjungit Deo, scilicet perfectissimo amore amicitie, sine intuitu proprii commodi, quod tamen non habet Spes. Tertia verò pars, nempe quoad Fidem probata est supra, Disputatione 25.

Cur Spes sit imperfectior inferiori Charitate.

Quarta conclusio: Quamvis non repugnet unum ex his habitibus infundi sine alio: si tamen consentaneè ad suam naturam, & juxta statum perfectum infunderentur, nullus est inter illos ordo quoad infusionem, nec unus est prior alio, sed omnes simul infunduntur, quamvis in destructione ordo aliquis fervetur. Prior pars patet ex dictis in materiâ de Fide, ubi diximus, si carcerum eliciat actum Fidei, & baptizetur sine debito dolore peccatorum, probabilius esse infundendam ei Fidem sine Spe & Charitate, & si eliciat actum Spei, Spem etiam infundendam, quia ad talem infusionem sufficienter disponitur per actus, quos tunc elicit, non tamen disponitur sufficienter ad Charitatem. Hi tamen habitus erunt informes, & non in statu perfecto, quia non informantur Charitate.

In horum habituum infusione nullus plerumque ordo servatur, sic tamen in destructione.

Habitus Fidei interdum infunditur sine Spe & Charitate.

Secunda pars per se patet, quia isti habitus non sunt in statu perfecto & consentaneè ad suam naturam, nisi quando sunt cum gratiâ habituali, quæ postulat illorum infusionem. Tertia denique pars probatur, destructâ siquidem Fide, vel Spe, perit Charitas, licet hæc pereunte illæ remaneant; item pereunte Fide perit Spes, quia Fides est quæ proponit obiectum Spei & Charitati, estque veluti primum fundamentum ædificii spiritualis: unde statim ac quis labitur in hæresim, Spem amittit, licet nullam habeat actum contrarium

Habitus prædicti non sunt in statu perfecto sine aliis. Pereunte Fide & Spe, perit Charitas, non contrarium.